

**Az EU Közös HALÁSZATI POLITIKÁJA ÉS AZ
EURÓPAI TENGERÜGYI ÉS HALÁSZATI ALAP**

**„MILYEN LEHETŐSÉGEK VÁRNAK A
HALGAZDÁLKODÁSI ÁGAZATRA
2014 UTÁN?”**

**“EURÓPAI HALÁSZATI ALAP: A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT”-
AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS MAGYARORSZÁG TÁMOGATÁSÁVAL**

Az Európai Unió halászati politikája és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap

Milyen lehetőségek várnak a halgazdálkodási ágazatra 2014 után?

Háttér

A Közös Halászati Politika (KHP) eredetileg a Közös Agrárpolitika (KAP) része volt. A két politika céljai hasonlóak: a termelés növelése, a piac stabilizálása, az élelmiszerbiztonság megteremtése és a termelők megélhetésének, valamint a fogyasztóknak megfizethető árak biztosítása. Az első átfogó, kifejezetten a halászati ágazatra kialakított szabályozórendszer 1983-ban született és kezdetben csak tengeri halászflokkokkal kapcsolatos intézkedéseket, illetve halászhajók építéséhez és modernizálásához szükséges támogatásokat határozott meg. Az akvakultúra hangsúlyosan csak később, 2000-től kezdődően, fokozatosan épült be a KHP-ba.

Azzal, hogy Magyarország 2004-ben belépett az unióba, a halászat és akvakultúra területén is vállalt kötelezettségeket, hiszen tagállamként a Közös Halászati Politika hatálya alá is került. A Politika legtöbb szabálya első sorban a tengerrel rendelkező országok számára jelent kihívásokat. Ezen a területen azért van szükség közös intézkedésekre, hogy a halászat igazságosan és konfliktusok nélkül történhessen az EU tengereiben és szerte a nagyvilágon, ahol uniós hajók halásznak.

A halászat alapvetően befolyásolja a tengerek élővilágát is. A kutatók rendszeresen vizsgálják ezeket a változásokat és a halállományok állapotát. A tudományos vélemények és ajánlások alapján minden évben meghatározásra kerül, ki, hol, mit és mennyit foghat, azaz évente változik, hogy egy adott halfajból mennyi a kifogható maximális mennyiség.

"Európai Halászati Alap: a mediterrán halászatért" - az Európai Unió és Magyarország támogatásával

Sajnos napjainkban a halállományok 88%-a túlhalászott, emellett a visszadobások pazarló gyakorlata is rontja a halpopulációk esélyét a regenerálódásra. A csökkenő fogás természetesen hatással van a halászat jövedelmezőségére, a halászközösségek életminőségére és a piacra is. A közös erőforrásokkal történő megfelelő gazdálkodás, egyre nagyobb kihívásnak tűnik.

Az Unió lakosságának igénye a haltermékek iránt nem csökkent úgy, mint a fogások, sőt, a haltermékek kereslete EU szinten folyamatosan nő. Az igények kielégítésére nagy mennyiségű halat importálunk harmadik országokból, jelenleg az EU-ban fogyasztott haltermékek 63 %-át. A hosszú távú cél azonban az, hogy az EU-s fogyasztókat jó minőségű, az unióból, fenntartható gazdálkodásból származó haltermékekkel lássuk el, egyúttal csökkentve az importfüggőséget is. Mindezen célok megvalósítása érdekében 2012-ben megindult a Közös Halászati Politika reformja, illetve ehhez kapcsolódóan egy új pénzügyi eszköz és támogatási rendszer előkészítése.

Egyértelművé vált, hogy a tengeri halászatot alapjaiban meg kell változtatni, környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi szempontból is fenntarthatóvá kell tenni. Ezzel párhuzamosan, annak érdekében, hogy a fogyasztókat magas minőségű, egészséges és tápláló hallal lehessen ellátni, elő kell segíteni az Unió akvakultúrájának fejlesztését. A döntéshozók és a szakértők egyre inkább felismerik azt a tényt, hogy a halászati gyakorlat ellentmondásosságát – növekvő kereslet csökkenő halállomány – az akvakultúrában termelt halfajokkal lehet feloldani.

Több közlemény is megjelent az akvakultúráról a KHP alakulása során, először 2002-ben, „Az európai akvakultúra fenntartható fejlődését szolgáló stratégia”, majd 2009-ben „Fenntartható jövő kialakítása az akvakultúra számára”.

„Európai Halászati Alap: a megújuló halászatért” – az Európai Unió és Magyarország támogatásával

Ezekben is szerepel, hogy az akvakultúra az élelmiszertermelés egyre nagyobb hányadát teszi ki világszinten, de az utóbbi években az Unióban előállított mennyiség stagnál. A növekedést elősegítendő a tagállamoknak többéves akvakultúra stratégiai tervet kell kialakítaniuk.

A tengerrel nem rendelkező tagországokban mindinkább előtérbe kerül az ágazat egyéb mezőgazdasági szektorokhoz való kapcsolódásának fontossága. Ehhez az extenzív halastavi gazdálkodás környezetvédelmi és vidékfejlesztési szempontból is meghatározó szerepe is hozzátartozik.

Pénzügyi keret

2004 és 2006 között Magyarország halászati és akvakultúra ágazata számára az önálló strukturális alapként működő Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközből (HOPE), illetve extenzív halastavak támogatására az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA) agrár-környezetgazdálkodási keretéből lehetett forrásokat igénybe venni.

A 2007-től önálló pénzügyi eszközként megjelenő Európai Halászati Alap (2007-2013) már megfelelő keretet biztosít az akvakultúra beruházási támogatások számára az ágazat fejlesztéséhez.

Az legújabb pénzügyi eszközről, az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról (ETHA) amely 2014 és 2020 között áll majd rendelkezésre, még folynak az egyeztetések. Az már biztosan látható, hogy Magyarország számára hasznos forrásokat lehet majd mozgósítani. A KHP reform során az akvakultúra külön pillérré való előrelépése, és az a tény, hogy az ágazat a túlhalászott tengeri állományok alternatívája is lehet, jogosan erősíti azt a jövőképet,

„Európai Halászati Alap: a megújuló halászatért” – az Európai Unió és Magyarország támogatásával

miszerint a magyar akvakultúra szektor stratégiai jelentősége is nőni fog.

Célok, lehetőségek és feladatok

Az új időszak egyik prioritása az innovatív, versenyképes és tudásalapú halászat és akvakultúra előmozdítása a technológiai fejlődés és a tudástranszfer megerősítésével. A termelői beruházások mellett megnő a szerepe az innovációnak, az újszerű, energia-hatékony ágazati megoldásoknak, a technikai fejlesztéseknek.

Várhatóan továbbra is támogatható lesz az akvakultúra egységek korszerűsítése, illetve az akvakultúra-termékek és a tenyésztett halfajok diverzifikációja.

Ahogy eddig is, a továbbiakban is kitüntetett szerepet kapnak a mikro-, kis- és középvállalkozások- röviden a kkv-k. Legfontosabb stratégiai célok közé tartozik a kkv-k versenyképességének és életképességének növelése, a területi kohézió és a helyi közösségek gazdasági és szociális megerősítése.

Elő kell segíteni az akvakultúra- termékek értékének növelését, így például annak támogatását, hogy az akvakultúra-ágazati vállalkozás maga végezhesse el a saját akvakultúra-termékeinek feldolgozását és értékesítését.

A vállalkozások akvakultúrán kívüli tevékenységeinek fejlesztése révén történő diverzifikáció, azaz új jövedelemformák és a hozzáadott érték növelés is támogatható fejlesztési lehetőség. Ilyen kiegészítő tevékenység lehet a horgászturizmus, a környezetvédelmi szolgáltatások vagy az oktatási tevékenység. A halgazdálkodás és a kapcsolódó ágazatok, mint a feldolgozás, értékesítés, ökoturizmus, élőhelyfejlesztés, mind támogatáshoz juthatnak és így egymással kölcsönhatásban, egymást erősítve tudnak fejlődni egy adott régió sajátos lehetőségeinek megfelelően.

A jövőben konkrét célként jelenik meg a szakmai készségek és az egész életen át tartó tanulás fejlesztése és az akvakultúra és halászattermékek piacának jobb szervezése.

A fejlesztések elősegítése érdekében nagyobb figyelmet kapnak a gazdálkodásirányítási és tanácsadási szolgáltatások. Ezek segíthetik a vállalkozásokat a környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelésben, továbbá a marketing és üzleti stratégiák összeállításában. Fontos, hogy az említett szolgáltatásokat csak megfelelő tudományos vagy szakmai testületek végezhetik.

Az új időszakban a fenntartható és erőforrás hatékony halászat és akvakultúra előmozdítása érdekében kiemelt célként fogalmazódik meg a vizek biológiai sokféleségének védelme és helyreállítása, az akvakultúrával összefüggő ökoszisztémák javítása és a magas szintű környezet-

védelmet biztosító akvakultúra támogatása. Az új pénzügyi eszköz ezért támogatja a NATURA 2000 területek kijelöléséből eredő konkrét környezetvédelmi elvárásokkal összeegyeztethető irányítási technológiákat.

A helyi, regionális fejlesztési stratégiák által és a nemzetközi együttműködésekkel, mint például a tagállami legjobb gyakorlatok cseréjének elősegítésével a vállalkozások versenyképességét a lehető leghatékonyabb módon lehet növelni, a fejlesztési tervek a legjobb megoldásokat alapul véve valósulhatnak meg.

Összefoglalva elmondható, hogy az új időszakra való felkészülés során építeni kell az eddigi támogatási tapasztalatokra, egyúttal szembe kell nézni az új kihívásokkal is. Ilyen kihívások közé tartozik a gazdasági válság, a klímaváltozáshoz való adaptáció kérdése, a környezetvédelmi megfontolások, illetve a változó piaci lehetőségek és fogyasztói igények.

A hal, mint egészséges táplálék mindig fontos szerepet játszott az élelmiszerellátásban és ez a jövőben sem lesz másként. A halgazdálkodásnak ezért a jövőben is megfelelő gazdasági és piaci környezetet kell biztosítani ahhoz, hogy fejlődni tudjon. Ehhez tudatos fogyasztókra is szükség van. A beruházási típusú fejlesztések mellett továbbá meg kell őrizni a társadalmi és környezeti értékeket és **tevékenységeket is.**

Mindezen célok megvalósításához minden érdekelttel közösen kell felkészülni az új időszakra. A 2012-es évben ez a munka már megkezdődött, de a 2013-as év is ennek a feladatnak a jegyében fog telni, amelyben a szakmának, a civil szférának és a közigazgatásnak is felelős szerep jut. Közösen kell kialakítanunk egy megújult akvakultúra stratégiai tervet, illetve egy új magyar halgazdálkodási **operatív programot.**

<http://halaszat.kormany.hu>

Írta:
Mihálffy Szilvia

Készült az
„Európai Halászati Alap: a megújuló halászatért”
- és az Európai Unió támogatásával.

Szerkesztette:

Kotrik László
Dr. Urbányi Béla
Dr. Bokor Zoltán

